

NOWA GAZETA ŁÓDZKA

Wychodzi codziennie po południu, oprócz niedziel i świąt uroczystych.

W soboty z dodatkami ilustrowanemi dla prenumeratorów.

== Egzemplarz pojedynczy 3 kop. ==

== Na stacjach kolejowych 5 kop. ==

Prenumerata w Łodzi wynosi:

Rocznie 6 rb., półrocznie 3 rb., kwartalnie 1 rb 50 kop., miesięcznie 50 kop.
Za odosłanie do domu 10 kop. miesięcznie.
Zagranicą miesięcznie rb. 1.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów w sprawach redakcyjnych od 9 do 1 w redakcji — Widzewska 106a. i od 7 do 8 w administracji ulica Przejazd 1.

Redakcja ulica Widzewska nr. 106a (Telefonu Nr. 20-22). Administracja — Przejazd nr. 1 (Telefon 20-30). Nr. skrzynki pocztowej 570.
Rękopisów drobnych redakcja nie zwraca.

W niedziele i święta Administracja otwarta od godz. 11 rano do 1 po południu.

Ogłoszenia: Nadesłane na 1 stronie 50 kop. a wiersz lub jego miejsce, wśród tekstów 60 kop., reklamy po tekście 15 kop., nekrologia 15 kop., Ogłoszenia zwyczajne 10 kop. Zamiejscowe po 12 kop. za wiersz nonparelowy. Ogłoszenia małe 1 i pół kop. za wyraz. Każde ogłoszenie najmniej 10 wyrazów.

Kantor własny: Warszawa, Marszałkowska Śl. m. 16. Tel. 198-65. Filje: Zgierz, Aleksander Łach, kiosk kolportacyjny. == Zduńska Wola, Księgarnia Welenowskiego.

TEATR POLSKI

Cegielniana Nr. 63.

Dziś
wiecz.

„Królewski jedynak“

Teatr Popularny.

Konstantynowska 16.

Dziś po raz ostatni
w bieżącym sezonie

„Czerwona maska“

farsa z repertuaru
teatrów warszawsk.

Kąpiele solankowe RHEINFELDEN

20 minut od Bazyleji (SZWAJCARJA) 1½ g. od Zurychu.

Najsilniejsze wody słone na kontynencie.

Idealny pobyt dla rodzin. — Wielki komfort — Obszerny park.
Świetna orkiestra. — 3 Tenisy. — Ceny umiarkowane.

Żądać prospektów.

Grand Hotel des Salines w Parku.

LETNISKO

w dużym dworze, położonym w pięknym 30 morgowym parku z bieżącą wodą. Pokoje umeblowane z całodziennym utrzymaniem, a także oddzielne mieszkania z kuchniami. Od st. kol. Łask 1 wiorsta. Wiadomość: Łódź, Cmentarna 1. Przededki, 1870—6

System Tylora.

(Dokończenie).

Bardziej złożoną jest krytyka systemu Tylora z punktu widzenia społecznego, z punktu widzenia interesów stron, biorących udział w procesie wytwórczym — kapitalistów i robotników. Nadzieja, jakoby „naukowa organizacja“ przedsiębiorstwa, według wzoru Tylora, wzbogacić miała kapitalistów, nawną jest i złudną. Wprowadzenie systemu do jednego jakiegos przedsiębiorstwa w rzeczywistości zmniejszy jego koszty produkcji i zapewni zmyślnemu kapitaliście rentę dodatkową. Lecz skoro takie udoskonalenie techniczne stanie się udziałem wszystkich przedsiębiorstw, co, dzięki panującemu obecnie prawu konkurencji, jest nieuniknione, owa renta dodatkowa przepadnie odrazu i wszystkie korzyści ekonomiczne poszczególnego przedsiębiorcy przepadną. Widzimy więc, że ogólny po-

ziom renty przemysłowej nie może ulec zmianom, dzięki „tayloryzacji“ przedsiębiorstwa.

Co się zaś tyczy korzyści, płynących z systemu dla robotników, to przedewszystkiem podkreślić należy kwestję wpływu jego na organizm robotnika.

Taylor mówi, iż zmęczenie robotnika mierzy się zmniejszeniem wydajności jego pracy. Robotnik jednak w systemie Tylora otrzymuje odpoczynek, mający całkowicie wrócić mu siły.

O tem świadczyć ma dalsza normalna wydajność pracy. Jednakże twierdzenie, jakoby odpoczynek w zupełności powracał robotnikowi siły, tracone przy nadmiernym wysiłku i naprężeniu, niezgodne jest z rzeczywistością.

Organizm ludzki nie jest maszyną, (która zresztą też się psuje i osłabia), każdy nadmierny wysiłek działa na szkodę jego, której potem często bardzo nic nie jest w stanie naprawić. „System naukowy“, jak maszyną, bardziej o wiele wyczerpuje organizm robotnika, niż praca ręczna.

Przy pracy maszynowej rola robotnika wymaga nadzwyczajnego naprężenia uwagi, co bardziej wyczerpuje organizm ludzki, niż praca fizyczna. Najmniejsza nieuwaga, niedopatrzenie, opieszałość spowodować może zniszczenie maszyny, lub produktu, albo też kalectwo robotnika. I system Tylora z sprowadzeniem robotnika do roli automatu wywo-

ływać będzie ten sam skutek, zaś w połączeniu z zasadą płacy akordowej i normy wymaganej pracy, oddziaływać będzie na organizm ludzki zgubniej jeszcze, niż praca maszynowa.

Co się zaś tyczy faktu, iż system Tylora zwiększy płacę robotnika o 30 do 100%, to tu zastosować należy drugą stronę dowodzenia fikcji rzekomego zwiększenia się rentowności przedsiębiorstw.

Zwiększenie się zarobków robotniczych, dzięki wprowadzeniu systemu Tylora, trwać może tylko tak długo, dopóki system ten będzie przywilejem nielicznych tylko zakładów przemysłowych. Skoro jednak znajdzie zastosowanie w większości przedsiębiorstw, wówczas uzyskany stopień wydajności będzie uważany za normalny i obowiązkowy dla każdego robotnika i konkurencja, panująca na rynku pracy, musi sprowadzić płacę robotniczą do pierwotnego poziomu.

Widzimy więc, że system Tylora nie jest w stanie podnieść powszechnej rentowności przedsiębiorcy, jak i zarobku robotnika.

Pozostaje jeszcze do omówienia ostatnia „korzyść“, którą dać może, według Tylora, system jego. Twierdzi on, że każde udoskonalenie techniczne, zmniejszając koszty produkcji, uprzystępniając ceny produktów i rozszerzając rynek, stwarza, dzięki temu, większe zapotrzebowanie na ów produkt, a tem samem i na nową siłę roboczą.

Taki pogląd istniał przez długie lata w nauce ekonomji, obecnie jednak został już przez wszystkich zarzucony. Istnienie ciągłej „armji rezerwowej“ proletariatu jest bowiem najlepszym jego obaleniem.

Więc i ten ostatni postulat dobrodziejstwa „naukowej organizacji“ przemysłu nie da się ugruntować doświadczeniem i wiedzą.

Nie znaczy to jednak, by system Tylora przedstawiał coś całkiem bezwartościowego i chybnego. Nie, to, co jest w nim istotne

cennego — nawoływanie do udoskonalenia technicznego pracy ludzkiej — musi być uznane i musi zwyciężyć.

Lecz to, co tkwi w nim nieludzkiego, chciwego, drapieżnego, właśnie w imię poszanowania i oszczędności wysiłku każdego człowieka, zmierzającego do stworzenia nowych wartości, w ogniu doświadczeń musi odpaść.

W każdym zaś razie system Tylora *) nie daje zupełnie powodu do tęczyowych zachwytów i nadziei z jednej strony, jak i lęków i obaw z drugiej.

Marceli Sachs.

*) W języku polskim kilka prac drobniejszych, poświęconych systemowi Tylora, drukowanych było w r. 1910, 11, 12, w „Przeglądzie Technicznym“, w roku zaś zeszłym wyszła w przekładzie inż. H. Hienejowskiego rzecz Tylora p. t. „Zasady organizacji naukowej zakładów przemysłowych“.

Kłopoty operetkowego księcia.

(ms.) Książę Wilhelm, operetkowy władca Albanji, zamierza przystroić czoło swe w zwycięskie laury. Nie otrzymując poparcia od mocarstw, którym spodobało się posiadać go na dość kulawym tronie, zwrócił się z manifestem do swych wiernych poddanych, wzywając ich pod broń do walki z epirotami.

Prasa wiedeńska, z „Neue Freie Presse“ na czele, zachwycona jest męstwem księcia pruskiego, podając jednocześnie wiadomości o entuzjazmie, jaki owo wzywanie miało wzbudzić wśród albańczyków. W Durazzo jednak nieco krytyczniej i sceptycznie przyjęty został zapas wojenny Wilhelma, któremu w delikatny sposób odradzono wzięcia na siebie głównego dowództwa nad armją albańską. Minister wojny, Essad-pasza, więcej widocznie nfa swemu ganjuszowi wojennemu, a zresztą, jak widać z jego dość dwuznacznej roli, mając jakieś ukryte zamiary, nie chce pomagać księciu do zdobycia wśród ludności zbytnej popularności.

W chwili obecnej Albanja przedstawia wyjątkowy może w historii przykład państwa, które walczy z powstaniem, nie posiadając armji, podczas gdy powstańcy rozporządzają wojskiem dobrze zorganizowanym i wyszkolonem. Siły zbrojne regularne Albanji ograniczają się na żandarmerji, dowodzonej

Rozmaitości

Biust cesarza Wilhelma na gałęzi.

Przed kilku dniami wezwano berlińska straż ogniową do dość osobliwego przypadku. W jednej z oddalonych dzielnic na wierzchołku wysokiego kasztana zawieszony był biust cesarza Wilhelma. Ogólne zdumienie budził fakt, że sprawca zdołał się wydostać na sam wierzchołek drzewa, obarczony ciężarem 15 kilo ważącego biustu i to tak zreżnie, że nikt go nie spostrzegł. Straży ogniowej udało się szczęśliwie zdjąć biust z drzewa.

„Hotel milczenia”.

W Londynie otwarto „Hotel Milczenia”. Personel posuwa się zupełnie spokojnie i milcząco. Podłoga pokryta jest grubymi kołnierkami perskimi, stłumiającymi kroki. Z gościem nikt nie zamienia słów. Każda potrawa, każde wino na jadtopisie jest numerowane. Wystarczy wskazać przy zamówieniu odpowiedni numer aby porozumieć się ze służbą. Jest to hotel, w którym panuje spokój klasztorny.

Leonard Dzieniakowski

długoletni sekretarz sądów pokoju m. Łodzi, stworzył kancelarię obrończą przy

ul. Cegielnianej № 66.

Przyjmuje codziennie od g. 8 i pół do 9 i pół i od 5 do 8 po poł. 1857 3

Czy doprawdy?

Pani jeszcze nie używała kremu tak bardzo rozpowszechnionego na całej kuli ziemskiej z niezawodnym rezultatem. Wydatek nieznaczny, a korzyść wielka. Wszelkie piegi, opalenizna, plamy, pryszczki, wargi i liszaje natychmiast bezpowrotnie znikają. Dla uniknięcia naśladownictwa sprzedaj tylko w składkach aptecznych na

Nawrot № 54, i Konstantynowska 75.
Cena za słoik 50 kop., mocniejszy 75 kop.

Nie ma,
Nie było i
Nie będzie
tak radykalnego środka
jakim jest

„Jäger”

przeciwko
**Łupieżowi
i wypadaniu włosów**

Żądać we wszystkich aptekach, składkach aptecznych, perfumeryjach i u fryzjerów.
W Zgierzu: w składzie aptecznym W-go Auerbacha.

„AMALINA”

Pasta do włosów, wzmacnia je i chroni od powtórzenia się łupieżu. Zaleca się do codziennego użytku.

Cena 40 kop.
Żądać wszędzie.

W Zgierzu: w składzie aptecznym W-go Auerbacha.

Prenumeratę i ogłoszenia dla „Nowej Gazety Łódzkiej” przyjmuje w Kijowie Tow. „KANTOR HANDLOWO-REKLAMOWY”
Kijów, Funduklejewska № 14, tel. 34-94
oraz jego Agentury w Moskwie, Petersburgu, Warszawie, Odessie i Paryżu

Zimowy Rozkład pociągów. TAJEMNICA

od dnia 15/28 października.

(Czas petersburski różnicą 37 min. wcześniej)

Kolej Fabryczno-Łódzka
Ochodzą z Łodzi: a) 12.15, b) 7.20, 10.00, d) 12.50, e) 1.50, f) 3.45, g) 5.45 h) 6.43, 8.45.
Przychodzą do Łodzi: 4.37, 7.22, 9.35, f) 10.40, 1.00, j) 4.36, 8.02, 9.55, k) 11.00.
Kolej Warszawsko-Kaliska.
Ochodzą do Kalisza: o godz. 7.55, 12.24, 1.59, 6.13, 3.12.
Ochodzą do Warszawy o godz. 11.01, 12.34, 5.30, 2.31.

Bilety wizytowe i karty adresowe

w wielkim wyborze wykonywa szybko i tanio

DRUKARNIA
J. GRODKA
Widzewska 106a.

Wyszła z druku zajmująca powieść Ch. Dickensa pod tyt. „Miłość i poświęcenie”
Cena 20 kop.

Nabywać można w Administracji „N. Gazety Łódzkiej” Przejazd Nr. 1.

„Niemiecki Kodeks Handlowy”

na język polski przełożył Tadeusz Zborowski, radca sądu w Inowrocławiu. Do nabycia w księgarniach M. Niemierkiewicza w Poznaniu i Władysława Nitton w Łodzi, ulica Piotrkowska 162.
Cena 1 rb. 50. 317-10-1

Drukarnia Akcydensowa

J. GRODKA

Widzewska 106a.

PRZYJMUJE WSZELKIE ROBOTY W ZAKRESIE: DRUKARSTWA WCHODZĄCE, JAKO TO ::

TABELI, KWITARJUSZE, RACHUNKI, AFISZE, KLEPSYDRY, PŁAKATY, ZAPROSZENIA, BILETY WIZYTOWE, BLANKIETY.

:: :: :: i t. p. :: :: ::

DLA DUŻYCH NAKŁADÓW — maszyna rotacyjna.

Ceny umiarkowane. * Ceny umiarkowane.

DARMO

50.000 flakonów wody kolońskiej upoważniła nas paryska fabryka perfum do rozdania na święta Wielkanocne, jako reklamę każdemu darmo, tylko za przewóz i opakowanie policzyć 5 kop. od flakonu. Korzystajcie z okazji i żądajcie takowe tylko w składzie aptecznym

G. Jaskowicza,
Zgierska 13, przy stacji tram. zgier.

BIURO TEATRALNE

L. Morozowicza

Warszawa Nowy Świat № 26 Telefon 170-21

Amatorskim teatrom wynajmuje: sztuki teatralne, farsy, wodewile z nutami, komedje, dramaty, jednoaktówki z rolami, wszystkie egzemplarze cenzurowane. Najnowsze kuplety, monologi, piosenki, nuty do wszystkich kupletów dostarczam. Peruki, kostjony. Ostatnie nowości Teatrów Warszawskich Warszawa Nowy-Świat 26. Łódź: Teatr „Miniature” ul. Cegielniana. Udzielam lekcji kupletów i deklamacji.
L. Morozowicz.

SKLEP

do wynajęcia tanio od 1-go Kwietnia po magazynie z kapelusznami. Wiadomość na miejscu. — Wólczarska 139.

BARDZO WAŻNE!!

Mam zaszczyt podać do wiadomości Sz. P., że przyjechałem do Łodzi na kilka dni zatrzymałem się w hotelu „Centralnym” Piotrkowska B, pokój № 33. Kupuję tylko do 16 kwietnia stare zęby sztuczne całe lub połamane, a nawet bardzo zniszczone, oraz szczęki sztuczne. Przyjmuje interesantów codziennie od godziny 10—2 i 3—7.
Tylko do 16 kwietnia. 2596-2-1

Doskonali w smaku

Koniak „Imperial”

Żądać wszędzie. 887-20-7

UWAGA!

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność, że otworzyłem

FABRYKĘ HAFCIARSKĄ

przy ul. ZACHODNIEJ № 33, i przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie hafciarstwa wchodzące: kostjony, płaszcze, bluzki, suknie balowe i t. p. po bardzo niskich cenach.

Z poważaniem
BERGER, Zachodnia 33.

2577-10

Rzeźnicze URZĄDZENIE

ze sklepu przy ul. Głównej 24, z kasą „NATIONAL” do sprzedania.

Wiadomość: Rzeźnia Miejska, Inżynierska 1.

Tenże sklep do wynajęcia.
2 kasy „National” do sprzedania.

Ogłoszenia drobne.

Bezpłatnie bo bez nauczyciela nauczysz się każdy sam łatwo, prędko, gruntownie na Samouczkach Reussnera po angielsku, francusku, niemiecku, rosyjsku. Nakład autora Złota № 6, Warszawa. Cennik bezpłatnie. 2596-14-1

Dziewczyny od lat 12—14 potrzebne do roboty Konstantynowska № 28 m. 22.

Corsety brnkselskiego kroju, znane za najdoskonalsze, dostać można: ul. Główna 17 (siedemnasty), sklep 2664-10-1

Josef Brandiewicz zgubił paszport wydany z gminy Radoszyce, pow. Koński, gub. Radomska 2662-3-1

Nowo-otworzona i zatwierdzona przez Rząd z kursem dziennym, wieczornym i niedzielnym

Pierwsza Łódzka Szkoła Sztuk Pięknych

ARTYSTY MALARZA

Piotra Szymańskiego

z udziałem pierwszorzędnych sił artystycznych. Program Paryskiej Akademii Sztuk Pięknych. Zapisy przyjmuje kancelaria szkoły, ul. Piotrkowska № 17, od godz. 10 rano do 2 po poł. i od godz. 6 wiecz. do godz. 8.

UWAGA: Przy szkole są specjalne kursy fachowo-rzemieślnicze. 2002-30

